

Gemeenschapsinstellingen

Het hulpverlenende aanbod van de gemeenschapsinstellingen vormt bij voorkeur een tijdelijk en afgebakend onderdeel van een bredere interventie voor jongeren bij wie de bescherming van de eigen integriteit of van de maatschappij min of meer in het geding is.

De publieke jeugdinstellingen vervullen hun functies van oriëntatie, time-out, observatie, begeleiding en behandeling in een residentiële setting waar de vrijheid van de jongere wordt beperkt. Dit komt onder meer tot uiting door:

- een gesloten infrastructuur;
- veiligheidsprocedures en –opleiding voor het personeel;
- een sterk uitgebouwd toezicht;
- het hanteren van strikte en uniforme regels op het vlak van uitgaan en verlof.

In het omgaan met norm-overschrijdend gedrag beogen de instellingen een dubbele focus: ze richten zich zowel op het beheersen van risico's als op het bevorderen van de levenskwaliteit van de jongere en zijn omgeving. Ze gaan ervan uit dat beide oriëntaties elkaar wederzijds versterken en dat hun aanbod hierdoor aan kracht wint.

De gemeenschapsinstellingen zijn **regionaal georganiseerd**. Ze bieden pedagogische hulpverlening aan jongeren bij wie beveiligde opvang binnen een structurend en vrijheidsbeperkend kader tijdelijk noodzakelijk is. Deze hulpverlening maakt deel uit van een breder hulptraject dat erop gericht is jongeren terug te integreren in de samenleving met haar geldende waarden en normen. De hulpverlening in de gemeenschapsinstellingen moet er uiteindelijk toe leiden dat de jongere en zijn context een beter toekomstperspectief ontwikkelen.

De gemeenschapsinstellingen bestaan uit:

- gemeenschapsinstelling De Kempen: met campussen De Hutten en De Markt in Mol;
- gemeenschapsinstelling De Zande: met campussen Beernem, Ruiselede en Wingene;
- gemeenschapsinstelling De Grubbe in Everberg;
- het Vlaams detentiecentrum de Wijngaard in Tongeren.

In 2017 is de capaciteitsverdeling over de verschillende campussen grondig geherstructureerd. De realisatie van een regionaal aanbod voor meisjes in gemeenschapsinstelling De Kempen staat hierbij op de voorgrond.

Tabel: Capaciteit gemeenschapsinstellingen, per campus en regime op 31/12/2017 (teleenheid: bedden)

Referentienr. tabel: 68

	De Hutten	De Markt	Beernem	Ruiselede	Wingene	De Grubbe	Totaal
Jongens, open	-	53	-	53	-	-	106
Jongens, gesloten	42	-	-	-	35	40	117
Meisjes, open	-	19	19	10	-	-	48
Meisjes, gesloten	-	9	34		-	-	43
Totaal	42	81	53	63	35	40	314

(Bron: Domino)

Volgende tabel geeft het **aantal opnames** van jongens en meisjes per regime en per campus. Daarbij moet opgemerkt worden dat de gemeenschapsinstellingen 40 time-outplaatsen organiseren:

- 10 voor open meisjes in campus De Markt;
- 10 voor open meisjes in campus Beernem;
- 10 voor open jongens in campus Ruiselede;
- 10 voor open jongens in campus De Markt.

De capaciteitsverdeling tussen de verschillende campussen is op 1 november 2017 in werking getreden. De opnames die op de verschillende campussen mogelijk waren tot dan zijn nog vertegenwoordigd in de tabel.

**Tabel: Aantal opnames per campus
(teleenheid: opnames)**

Referentienr. tabel: 69

	De Hutten		De Markt		Beernem		Ruiselede		Wingene	De Grubbe	Totaal
	Gesloten	Open	Gesloten	Time-out	Open	Gesloten	Open	Time-out	Gesloten		
Meisjes	-	11	9	181	53	86	-	157	-	-	497
Jongens	115	141	-	194	-	-	86	209	98	351	1.194

(Bron: Domino)

De **gemiddelde verblijfsduur** betreft de totale gemiddelde verblijfsduur van de VOS- en MOF-maatregelen. De **gemiddelde verblijfsduur** betreft de totale gemiddelde verblijfsduur van de VOS- en MOF-maatregelen, zonder onderscheid naar de functies oriëntatie, observatie, begeleiding en behandeling. Time-out wordt wel apart vermeld.

**Tabel: Gemiddelde verblijfsduur per campus
(teleenheid: dagen)**

Referentienr. tabel: 70

	De Hutten		De Markt		Beernem		Ruiselede		Wingene	De Grubbe
	Gesloten	Open	Gesloten	Time-out	Open	Gesloten	Open	Time-out	Gesloten	Gesloten
VOS	89	122	51	13	81	125	192	13	88	-
MOF	103	110	-	13	288	152	178	13	125	56

(Bron: Domino)

De uithandengeving

Uithandengeving (UHG) is een beslissing van de jeugdrechter ten aanzien van jongeren die na de leeftijd van 16 jaar, en vóór hun 18de, een als misdrijf omschreven feit plegen, en die - na een grondig expertise-onderzoek - beschouwd worden als niet langer vatbaar voor de maatregelen die de jeugdrechter kan opleggen. In dergelijke gevallen kan de jongere berecht worden als een volwassene.

Sinds 1 januari 2015 worden vrijheidsberovende maatregelen na een uithandengeving uitgevoerd door de Vlaamse overheid in het Vlaams detentiecentrum (VDC) De Wijngaard, dat behoort tot de afdeling Gemeenschapsinstellingen binnen het agentschap Jongerenwelzijn.

In 2017 zijn twee uithandengegeven jongeren opgenomen in het Vlaams detentiecentrum.

Tabel: Aantal uit handen gegeven jongeren die in 2017 in het VDC De Wijngaard verblijven, volgens het jaar van opname (teleenheid: unieke jongeren)

Referentienr. tabel: 71

Opnamejaar	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totaal
Aantal	0	1	0	2	6	2	11

(Bron: VDC De Wijngaard)

Veruit de meeste uithanden gegeven jongeren worden naar VDC De Wijngaard verwezen door de rechtbank van het arrondissement Antwerpen.

Tabel: Aantal uit handen gegeven jongeren die in 2017 in het VDC De Wijngaard verblijven, volgens de bevoegde rechtbank (teleenheid: unieke jongeren)

Referentienr. tabel: 72

Arrondissement	Antwerpen	Brugge	Brussel	Mechelen	Gent	Totaal
Aantal	4	3	1	1	2	11

(Bron: VDC De Wijngaard)

De helft van de veroordeelde populatie heeft een gevangenisstraf van 5 jaar of meer.

Tabel: Aantal uit handen gegeven jongeren die in 2017 in het VDC De Wijngaard verblijven, volgens strafmaat (teleenheid: unieke jongeren)

Referentienr. tabel: 73

Strafmaat	< 5 jaar	5 tot 10 jaar	> 10 jaar	voorlopig gehecht	Totaal
Aantal	4	5	2	0	11

(Bron: VDC De Wijngaard)

Naast de uithandengegeven jongeren zijn ook 2 jongeren vanuit het arrondissement Antwerpen in het Vlaams detentiecentrum De Wijngaard te Tongeren geplaatst volgens de Everbergwetgeving. Deze zijn niet vertegenwoordigd in de bovenstaande tabellen.